

Пřídavná jména/ Имя прилагательное

Пřídavná jména označují vlastnosti předmětu označeného podstatným jménem a mění tvar podle pádu, rodu a čísla podstatného jména, k němuž se vztahují: *у высокого дома, с маминной подругой, старым друзьям*. Ve větě jsou nejčastěji shodným přívlastkem, mohou však být také přísudkem: *Дом высок*.

Лексико-грамматические разряды прилагательных

Podle významu dělíme přídavná jména na

- **jakostní/качественные**, která označují příznak bezprostředně svým kořenem: *хороший, красивый, новый*
- **vztahová/относительные**, která označují příznak zprostředkovaně: *бумажный, пражский, российский*

Zvláštním typem vztahových přídavných jmen jsou přídavná jména **přívlastňovací/притяжательные**, která označují, komu předmět náleží. Ovšem řada lingvistů vidí tento typ jako samostatný.

Podle **vztahu ke kategorii pádu** přídavná jména dělíme na

- **sklonná/изменяемые**: *в новом платье, о сложном предмете*
- **nesklonná/неизменяемые**: *цвет хаки, стиль ампир, барокко*

Качественные прилагательные

označují příznak bezprostředně a tento příznak můžeme určovat ve větší či menší míře

Jakostní přídavná jména vyjadřují

- velikost, rozměr: *большой город, узкая улица*
- barvu: *красное платье*
- chuť: *горький шоколад, сладкое яблоко*
- váhu: *тяжелая сумка*
- teplotu: *холодный ветер, горячий песок*
- tvar předmětů: *круглый стол*
- tělesné vlastnosti živých bytostí: *больная сестра*
- duševní vlastnosti, další vlastnosti předmětů: *злой человек, интересный фильм*

V gramatickém plánu jakostní přídavná jména

- mají **plné a krátké** tvary: *добрый – добр, злой - зол*
- mohou **se stupňovat**: *добрый – добрее - добрейший*
- vytvářejí příslovce na **-о, -е, -и**: *далекий – далеко, искренний - искренне*
- mají antonyma, tvoří **antonymické páry**: *холодный – горячий, мокрый - сухой*
- vytvářejí **abstraktní podstatná jména**: *холодный – холодность, добрый - доброта*
- lze **spojit s příslovci míry**: *очень холодный, чуть мокрый*

!!!Všechna přídavná jména jakostní nemají všechny vyjmenované charakteristiky. Např. přídavná jména *слепой, глухой* nemají komparativ a superlativ, vyjadřují totiž „absolutní“ příznak. Některá přídavné jméno *правый* nemá krátký tvar.

Vztahová, vztažná přídavná jména/Относительные имена прилагательные

označují příznak nepřímo, prostřednictvím jeho vztahu k jinému předmětu.

Relativa mohou označovat příznak přes jeho vztah

- k látce: *льняное полотенце*
- k osobě: *детские игрушки, университетская библиотека*
- k času: *зимнее утро, вечерние новости*
- k místu: *городской транспорт, иностранный гость*
- k abstraktnímu pojmu nebo činnosti: *научные взгляды, спортивные достижения*

Vztahová přídavná jména označují stálé vlastnosti a příznaky, na rozdíl od jakostných. Nemají vlastnosti přídavných jmen jakostních: nestupňují se, nemají antonyma, krátké tvary.

Přivlastňovací přídavná jména/Притяжательные прилагательные

označují komu předmět náleží (osobě nebo zvířeti): *волчья стая, мамина подруга.*

Odpovídají na otázku **чей?**

Přivlastňovací přídavná jména se tvoří od podstatných jmen pomocí přípon: **-ин/ын, -ов/ев, -ий, -й, -ск(ий), -овск(ий).**

Privlastňovací přídavná jména se sufixy **-ин/ын, -ов/ев** a nulovou koncovkou v 1. pádě Sg. mužského rodu označují předmět, který patří určité osobě: *Татьянин, бабушкин, отцов, дедов*.

Tato skupina není produktivní v současné ruštině. Jsou zastoupená konstrukcí se 2. pádem: *книга сестры, сад деда, дом бабушки*.

Přídavná jména se sufixy **-ий/й, -ин(ый)** označují předmět dle jeho náležitosti určité skupině lidí nebo zvířeti: *соловьиное пение, волчья стая*.

Přídavná jména se sufixy **-ск(ий), -овск(ий)** mají význam náležitosti určité osobě, odvozují se od příjemní a názvů obcí: *толстовская усадьба, московский фестиваль*.

Privlastňovací přídavná jména jako vztahová nemají krátké tvary a nemohou se stupňovat, netvoří příslovce na **-о, -е, -и**.

Od ostatních přídavných jmen se liší zvláštním typem skloňování.

Zdroje:

ADAMEC, Přemysl, Vladimír HRABĚ, Jiří JIRÁČEK, Igor' Grigor'jevič MILOSLAVSKIJ a Stanislav ŽAŽA. *Morfologie ruštiny*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1997. 165 stran. ISBN 8021016744.

ŽAŽA, Stanislav. *Morfologie ruštiny I*. Brno: Masarykova univerzita Brno, 1996. 166 s. ISBN 80-210-1454-7.